

Pojęcie strony postępowania definiowanie przez kpa i pgg

Art. 28 k.p.a. [Pojęcie strony postępowania administracyjnego]

Stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.

Pojęcie interesu prawnego

Wyrok NSA z 14.06.2022 r., II OSK 2534/19, LEX nr 3370861.

„Dany podmiot posiada interes prawny wtedy, gdy na podstawie konkretnego przepisu prawa może skutecznie żądać czynności organu w związku z zamiarem zaspokojenia jakiejś potrzeby albo żądać zaniechania lub ograniczenia czynności organu sprzecznych z potrzebami tego podmiotu. To nie art. 28 k.p.a. wyznacza w danym postępowaniu dla konkretnej osoby status strony, ale odrębny przepis (norma prawna), który chroni prawa danej osoby, a celem postępowania administracyjnego jest wydanie rozstrzygnięcia ingerującego lub kształtującego te prawa.” (podobnie m.in. Wyrok NSA z 22.06.2022 r., II OSK 1075/21, LEX nr 3362039.

Interes prawny, a interes faktyczny (prywatny lub publiczny)

Wyrok NSA w Warszawie z 27.09.1999 r., IV SA 1285/98, LEX nr 47898.

„Mieć interes prawny w postępowaniu administracyjnym znaczy to samo, co ustalić przepis prawa materialnego powszechnie obowiązującego, na którego podstawie można skutecznie żądać czynności organu z zamiarem zaspokojenia jakiejś własnej potrzeby albo żądać zaniechania lub ograniczenia czynności organu, sprzecznych z potrzebami danego podmiotu - strony postępowania (art. 28 kpa). Od tak pojmowanego interesu prawnego należy odróżnić interes faktyczny, to jest sytuację, w której dany podmiot (osoba) jest wprawdzie bezpośrednio zainteresowany rozstrzygnięciem sprawy administracyjnej, nie może jednak tego zainteresowania poprzeć przepisami prawa, mającego stanowić podstawę skierowanego żądania w zakresie podjęcia stosownych czynności przez organ administracji. Przymiotu strony nie wykazuje natomiast osoba, która swój udział w postępowaniu administracyjnym opiera na potrzebie ochrony lub zaspokojenia interesu publicznego. Tego rodzaju działania mogą być podejmowane w ramach instytucji skarg i wniosków (dział VIII kpa).”

Kiedy strona nie brała udziału w postępowaniu

- odwołanie

-wniosek o wznowienie postępowania (art. 145 § 1 pkt 4 k.p.a.) – wznowienie nie następuje z urzędu (art. 147 k.p.a.)

UWAGA – art. 42 ust. 1 pkt 2 p.g.g. - uchylenie (zmiana) koncesji w wyniku wznowienia postępowania nie może nastąpić z upływem roku od dnia rozpoczęcia określonej nią działalności (dot. postępowania koncesyjnego). W pozostałych przypadkach – uchylenie możliwe jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło pięć lat (art. 146 k.p.a.).

art. 146 § 2 k.p.a. - Nie uchyla się decyzji także w przypadku, jeżeli w wyniku wznowienia postępowania mogłaby zapaść wyłącznie decyzja odpowiadająca w swej istocie decyzji dotychczasowej

Skierowanie decyzji do podmiotu nie będącego stroną

(brak interesu prawnego, brak podmiotowości prawnej – vide s.c. etc.)

Art. 156 § 1 k.p.a. - organ administracji publicznej stwierdza nieważność decyzji, która została skierowana do osoby niebędącej stroną w sprawie.

Art. 156 § 2 k.p.a. - nie stwierdza się nieważności decyzji z przyczyn wymienionych w § 1, jeżeli od dnia jej doręczenia lub ogłoszenia upłynęło dziesięć lat, a także gdy decyzja wywołała nieodwracalne skutki prawne.

UWAGA – postępowanie koncesyjne - rozpoczęcie działalności objętej koncesją uważa się za zaistnienie nieodwracalnych skutków prawnych (art. 42 ust. 1 pkt 1 p.g.g.)

Kto stwierdza nieważność decyzji?

Art. 157 § 1 k.p.a. : Właściwy do stwierdzenia nieważności decyzji w przypadkach wymienionych w art. 156 jest organ wyższego stopnia, a gdy decyzja wydana została przez ministra lub samorządowe kolegium odwoławcze - ten organ.

Strona a pełnomocnik

- kto może być pełnomocnikiem? (osoba fizyczna posiadająca zdolność do czynności prawnych)
- jak ustanowić pełnomocnika – na piśmie lub ustnie do protokołu
- opłata skarbową – wysokość, zwolnienia, skutki braku opłaty skarbowej
- wielość pełnomocników
- jak określić adresata decyzji – adresatem strona, pełnomocnik - rozdzielnik
- doręczanie pism przy wielu pełnomocnikach - (art. 40 § 2 k.p.a. – (...)) jeżeli ustanowiono kilku pełnomocników, doręcza się pisma tylko jednemu pełnomocnikowi. Strona może wskazać takiego pełnomocnika).

Strona a pełnomocnik – sprawy mniejszej wagi

Art. 33 § 4 k.p.a. w sprawach mniejszej wagi organ administracji publicznej może nie żądać pełnomocnictwa, jeśli pełnomocnikiem jest członek najbliższej rodziny lub domownik strony, a nie ma wątpliwości co do istnienia i zakresu upoważnienia do występowania w imieniu strony.

Strona a pełnomocnik – niedołączenie pełnomocnictwa do podania

Wyrok NSA w Warszawie z 14.01.1993 r., II SA 1308/92, Prawo i 1994, nr 14, poz. 15.

„Niedołączenie pełnomocnictwa przy podaniu o wszczęcie postępowania administracyjnego jest jednym z braków podania, o którym mowa w art. 64 § 2 k.p.a. Jednakże dopiero niezłożenie pełnomocnictwa w terminie określonym w wezwaniu do jego złożenia zawierającym pouczenie o skutkach niezłożenia, prowadzi do wydania na podstawie art. 64 § 2 k.p.a. decyzji o pozostawieniu podania bez rozpoznania.”

Strona a pełnomocnik – niedołączenie pełnomocnictwa do podania - CEIDG

Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. z 2022 r. poz. 541).

Art. 2 ust. 2 Zadaniem CEIDG jest udostępnianie informacji o ustanowionym pełnomocniku lub prokurencie, w tym o zakresie udzielonego pełnomocnictwa lub o rodzaju i sposobie wykonywania prokury

Art. 41. [Potwierdzenie w CEIDG upoważnienia pełnomocnika do prowadzenia sprawy w imieniu przedsiębiorcy]

1. W zakresie, w jakim umocowanie pełnomocnika do działania w imieniu przedsiębiorcy zostało opublikowane za pośrednictwem systemu teleinformatycznego CEIDG, do wykazania przed organami administracji publicznej upoważnienia do prowadzenia sprawy w imieniu przedsiębiorcy nie stosuje się przepisu art. 33 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, organ administracji publicznej z urzędu potwierdza w CEIDG upoważnienie pełnomocnika lub prokurenta do prowadzenia sprawy w imieniu przedsiębiorcy.

Strona a prokurent

Art. 109¹ § 1 k.c. Prokura jest pełnomocnictwem udzielonym przez przedsiębiorcę podlegającego obowiązkowi wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, które obejmuje umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

Art. 109² k.c.

§ 1. Prokura powinna być pod rygorem nieważności udzielona na piśmie. Przepisu art. 99 § 1 nie stosuje się.

§ 2. Prokurentem może być osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych.

Strona a prokurent

Rodzaje prokury: łączna, samoistna, mieszana, oddziałowa

Art. 109⁴ § 1 k.c. Prokura może być udzielona kilku osobom łącznie (prokura łączna) lub oddzielnie.

§ 1¹. Prokura może obejmować umocowanie także albo wyłącznie do dokonywania czynności wspólnie z członkiem organu zarządzającego lub współnikiem uprawnionym do reprezentowania handlowej spółki osobowej.

Art. 109⁵ k.c. [Prokura oddziałowa]

Prokurę można ograniczyć do zakresu spraw wpisanych do rejestru oddziału przedsiębiorstwa (prokura oddziałowa).

Strona a prokurent

Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1467).

Sp. z o.o. (art. 205 k.s.h.), prosta spółka akcyjna art. 300⁶⁶ k.s.h.), spółka akcyjna (art.373 k.s.h.)

- Jeżeli zarząd jest wieloosobowy, sposób reprezentowania określa umowa spółki. Jeżeli umowa spółki nie zawiera żadnych postanowień w tym przedmiocie, do składania oświadczeń w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu albo jednego członka zarządu łącznie z prokurentem.
- Oświadczenia składane spółce oraz doręczenia pism spółce mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu lub prokurenta.

UWAGA – prokura samoistna pozwala na samodzielne działanie prokurenta w zakresie wynikającym z umocowania

Prokurent a opłaty skarbowe

Art. 5 ust. 1 ustawy o opłacie skarbowej: Obowiązek zapłaty opłaty skarbowej ciąży na osobach fizycznych, osobach prawnych i jednostkach organizacyjnych niemających osobowości prawnej, jeżeli wskutek dokonanego przez nie zgłoszenia lub na ich wniosek dokonuje się czynności urzędowej, albo jeżeli na ich wniosek wydaje się zaświadczenie lub zezwolenie (pozwolenie, koncesję), a w przypadku złożenia dokumentu, o którym mowa w art. 1 ust. 1 pkt 2 - na mocodawcy, pełnomocniku, przedsiębiorcy lub prokurencie.

Wyrok WSA w Warszawie z 13.08.2014 r., III SA/Wa 130/14, LEX nr 1495576.

„Opłacie skarbowej nie podlega prokura widniejąca już w Krajowym Rejestrze Sądowym, tylko złożenie do akt dokumentu stwierdzającego jej udzielenie.”

Prokurent – odpis z KRS/dokument potwierdzający udzielenie prokury

Postanowienie SN z 26.11.2014 r., III CSK 254/13, LEX nr 1651013.

„Wpisy do Krajowego Rejestru Sądowego należy traktować jako fakty powszechnie znane w rozumieniu art. 228 k.p.c. w związku z art. 15 ust. 1 w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1203 ze zm.).”

Strona a syndyk

Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 1520).

Art. 144.1. Po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądowoadministracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko niemu.

2. Postępowania, o których mowa w ust. 1, syndyk prowadzi na rzecz upadłego, lecz w imieniu własnym.

Upadły – strona w znaczeniu materialnym

Syndyk – strona w znaczeniu procesowym

(por. m.in. wyrok NSA z 11.04.2018 r., I FSK 820/16, LEX nr 2494599)

Strona a organizacja społeczna

Organizacje społeczne - organizacje zawodowe, samorządowe, spółdzielcze i inne organizacje społeczne (art. 5 § 2 pkt 5 k.p.a.)

Art. 31. [Udział organizacji społecznej w postępowaniu administracyjnym]

§ 1. Organizacja społeczna może w sprawie dotyczącej innej osoby występować z żądaniem:

1) wszczęcia postępowania,

2) dopuszczenia jej do udziału w postępowaniu,

jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacji i gdy przemawia za tym interes społeczny.

§ 2. Organ administracji publicznej, uznając żądanie organizacji społecznej za uzasadnione, postanawia o wszczęciu postępowania z urzędu lub o dopuszczeniu organizacji do udziału w postępowaniu. Na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania lub dopuszczenia do udziału w postępowaniu organizacji społecznej służy zażalenie.

§ 3. Organizacja społeczna uczestniczy w postępowaniu na prawach strony.

§ 4. Organ administracji publicznej, wszczynając postępowanie w sprawie dotyczącej innej osoby, zawiadamia o tym organizację społeczną, jeżeli uzna, że może ona być zainteresowana udziałem w tym postępowaniu ze względu na swoje cele statutowe, i gdy przemawia za tym interes społeczny.

§ 5. Organizacja społeczna, która nie uczestniczy w postępowaniu na prawach strony, może za zgodą organu administracji publicznej przedstawić temu organowi swój pogląd w sprawie, wyrażony w uchwale lub oświadczeniu jej organu statutowego.

Strona a organizacja społeczna

Wyrok NSA z 11.04.2012 r., II OSK 122/11, LEX nr 1251768.

„Organizacja społeczna, której celami statutowymi jest szeroko rozumiana ochrona środowiska lub przyrody jak również działania proekologiczne i która zgłasza swój udział w postępowaniu dotyczącym orzeczeń wydawanych nie na podstawie przepisów ustawy z 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku, wykazując, iż za jej udziałem w postępowaniu na podstawie art. 31 § 1 pkt 2 k.p.a. przemawia interes społeczny ma obowiązek przedstawić szczególną argumentację w tym zakresie i udział takiej organizacji społecznej w wyżej wymienionych postępowaniach **powinien być rozważany w wyjątkowych przypadkach** ponieważ istnieje ustawa szczególna, która te kwestie rozwiązuje w sposób zapewniający odpowiedni udział społeczeństwa w procesie inwestycyjnym.”

Strona a organizacja społeczna

Art. 33. p.g.g. [Udział organizacji społecznych w postępowaniu koncesyjnym]

1. Jeżeli koncesja jest poprzedzona decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach podjętą w postępowaniu toczącym się z udziałem społeczeństwa, w postępowaniu koncesyjnym nie stosuje się przepisów o udziale organizacji społecznych.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.)

Organizacja ekologiczna - organizacja społeczna, której statutowym celem jest ochrona środowiska (art. 3 ust. 1 pkt 10)

Art. 44. [Uprawnienie do uczestniczenia w postępowaniu i wnoszenia środków odwoławczych]

1. Organizacje ekologiczne, które powołując się na swoje cele statutowe, zgłoszą chęć uczestniczenia w określonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, uczestniczą w nim na prawach strony, jeżeli prowadzą działalność statutową w zakresie ochrony środowiska lub ochrony przyrody, przez minimum 12 miesięcy przed dniem wszczęcia tego postępowania. Przepisu art. 31 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

2. Organizacji ekologicznej służy prawo wniesienia odwołania od decyzji wydanej w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacji, także w przypadku, gdy nie brała ona udziału w określonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa prowadzonym przez organ pierwszej instancji; wniesienie odwołania jest równoznaczne ze zgłoszeniem chęci uczestniczenia w takim postępowaniu. W postępowaniu odwoławczym organizacja uczestniczy na prawach strony.

3. Organizacji ekologicznej służy skarga do sądu administracyjnego od decyzji wydanej w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacji, także w przypadku, gdy nie brała ona udziału w określonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa.

4. Na postanowienie o odmowie dopuszczenia do udziału w postępowaniu organizacji ekologicznej służy zażalenie.

Strona a prokurator

Art. 182. [Żądanie wszczęcia postępowania]

Prokuratorowi służy prawo zwrócenia się do właściwego organu administracji publicznej o wszczęcie postępowania w celu usunięcia stanu niezgodnego z prawem.

Art. 183. [Udział prokuratora w postępowaniu administracyjnym]

§ 1. Prokuratorowi służy prawo udziału w każdym stadium postępowania w celu zapewnienia, aby postępowanie i rozstrzygnięcie sprawy było zgodne z prawem.

§ 2. Organ administracji publicznej zawiadamia prokuratora o wszczęciu postępowania oraz o toczącym się postępowaniu w każdym przypadku, gdy uzna udział prokuratora w postępowaniu za potrzebny.

Art. 188. [Prawa prokuratora w postępowaniu]

Prokuratorowi, który bierze udział w postępowaniu w przypadkach określonych w art. 182-184, służą prawa strony.

Strona a kurator/następcy prawni/zarządca sukcesyjny

Art. 30. [Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych]

§ 4. W sprawach dotyczących praw zbywalnych lub dziedzicznych w razie zbycia prawa lub śmierci strony w toku postępowania na miejsce dotychczasowej strony wstępują jej następcy prawni.

§ 4a. W sprawach dotyczących praw zbywalnych lub dziedzicznych, wynikających z prowadzenia przedsiębiorstwa strony, w razie jej śmierci w toku postępowania, jeżeli został ustanowiony zarząd sukcesyjny przedsiębiorstwem strony, na jej miejsce wstępuje zarządca sukcesyjny. W przypadku wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego do postępowania toczącego się z udziałem zarządcy sukcesyjnego na jego miejsce wstępują następcy prawni zmarłego.

§ 5. W sprawach dotyczących spadków nieobjętych jako strony działają osoby sprawujące zarząd majątkiem masy spadkowej, a w ich braku - kurator wyznaczony przez sąd na wniosek organu administracji publicznej.

Art. 34. [Obowiązek zapewnienia reprezentacji strony]

§ 1. Organ administracji publicznej wystąpi do sądu z wnioskiem o wyznaczenie przedstawiciela dla osoby nieobecnej lub niezdolnej do czynności prawnych, o ile przedstawiciel nie został już wyznaczony.

§ 2. W przypadku konieczności podjęcia czynności niecierpiącej zwłoki organ administracji publicznej wyznacza dla osoby nieobecnej przedstawiciela uprawnionego do działania w postępowaniu do czasu wyznaczenia dla niej przedstawiciela przez sąd.

Strona a kurator/następcy prawni/zarządca sukcesyjny

Art. 97. § 1. Organ administracji publicznej zawiesza postępowanie:

- 1) w razie śmierci strony lub jednej ze stron, jeżeli wezwanie spadkobierców zmarłej strony albo zarządcy sukcesyjnego do udziału w postępowaniu nie jest możliwe i nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 30 § 5, a postępowanie nie podlega umorzeniu jako bezprzedmiotowe (art. 105);
- 2) w razie śmierci przedstawiciela ustawowego strony (...)

Strony – p.g.g.

Wnioskodawca – przedsiębiorca/ podmioty, które uzyskały inne niż koncesja decyzje stanowiące podstawę wykonywania działalności regulowanej ustawą

Art. 28 k.p.a.

Art. 41 ust. 1 Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, stronami postępowań prowadzonych na podstawie niniejszego działu w odniesieniu do działalności wykonywanej w granicach nieruchomości gruntowych są ich właściciele (użytkownicy wieczysti).

Art. 36 ust. 4 Stronami postępowania dotyczącego przeniesienia koncesji są przedsiębiorca oraz podmiot, który ubiega się o przeniesienie koncesji.

Art. 80 ust. 3 Stronami postępowania o zatwierdzenie projektu robót geologicznych są właściciele (użytkownicy wieczysti) nieruchomości gruntowych, w granicach których mają być wykonywane roboty geologiczne. Przepisy art. 41 stosuje się odpowiednio.

Inne – np. następca prawny przedsiębiorcy etc.

[Art. 6 ust. 1 pkt 9 p.g.g. - przedsiębiorcą - jest ten, kto posiada koncesję na prowadzenie działalności regulowanej ustawą]

Strona - zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych

Art. 29 k.p.a. Stronami mogą być osoby fizyczne i osoby prawne, a gdy chodzi o państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne i organizacje społeczne - również jednostki nieposiadające osobowości prawnej.

Art. 30 § 1 k.p.a. Zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych stron ocenia się według przepisów prawa cywilnego, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

§ 2. Osoby fizyczne nieposiadające zdolności do czynności prawnych działają przez swych ustawowych przedstawicieli.

§ 3. Strony niebędące osobami fizycznymi działają przez swych ustawowych lub statutowych przedstawicieli.

Wielość form prowadzenia działalności gospodarczej – m.in.:

jednoosobowa działalność gospodarcza / spółki cywilne / spółki jawne / europejskie zgrupowania interesów gospodarczych / spółki partnerskie / spółki komandytowe / spółki komandytowo-akcyjne / spółki z ograniczoną odpowiedzialnością / proste spółki akcyjne / spółki akcyjne / spółki europejskie / spółdzielnie / spółdzielnie europejskie / przedsiębiorstwa państwowe / instytuty badawcze i instytuty działające w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz / towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych / towarzystwa reasekuracji wzajemnej / inne osoby prawne, jeżeli wykonują działalność gospodarczą i podlegają obowiązkowi wpisu do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej / oddziały przedsiębiorców zagranicznych działających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej / główne oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń / główne oddziały zagranicznych zakładów reasekuracji / instytucje gospodarki budżetowej.

**Podmioty określone jako przedsiębiorcy w koncesjach na wydobywanie metodą odkrywkową kopalin
objętych własnością nieruchomości gruntowej, wydanych na obszarze właściwości miejscowej**

Okręgowego Urzędu Górniczego w Poznaniu (stan na 12.02.2019 r.)

Adresaci koncesji	Liczba podmiotów
Przedsiębiorcy wykonujący indywidualną działalność gospodarczą	372
Przedsiębiorstwa przedsiębiorców prowadzących indywidualną działalność gospodarczą	248
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	150
Spółki cywilne	45
Spółki jawne	23
Spółki akcyjne	14
Spółki komandytowe	12
Spółdzielnie	8
Nadleśnictwa	5
Gminne zakłady budżetowe	5
Fundacje	1
Stowarzyszenia	1
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	1

Jednoosobowa działalność gospodarcza - przedsiębiorca a firma

art. 4 ustawy – Prawo przedsiębiorców, przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, a nie jej firma, tj. w świetle art. 43⁴ k.c.: imię i nazwisko tejże osoby fizycznej występujące ewentualnie wraz pseudonimem lub określeniami wskazującymi na przedmiot działalności przedsiębiorcy, miejsce jej prowadzenia oraz innymi określeniami.

Spółka cywilna a jej wspólnik

Spółki cywilne nie mogą być co do zasady adresatami decyzji administracyjnych. Zdolność prawną posiada bowiem nie spółka, lecz jej poszczególni wspólnicy. Spółki takie nie powinny być tym samym adresatami decyzji koncesyjnych. Co istotne, wynika to nie tylko z uregulowań cywilnoprawnych, lecz także z cytowanego już przepisu art. 4 ust. 1 i 2 ustawy – Prawo przedsiębiorców, przyznającego status przedsiębiorcy nie spółce cywilnej, lecz każdemu z jej wspólników w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

UWAGA – w niektórych przypadkach spółki cywilne mogą być adresatami decyzji administracyjnych, ale tylko w przypadkach jednoznacznie wskazanych przez przepis prawa (np. decyzje wydawane w oparciu o ustawę z 6.12.2008 r. o podatku akcyzowym (Dz.U. z 2022 r. poz. 143 ze zm.) – patrz art. 13 ust. 1 cyt. ustawy).

Gminne zakłady budżetowe

WSA w Poznaniu w wyroku z 12.05.2011 r., IV SA/Po 246/11, CBOSA:
„zakład budżetowy gminy wykonuje działalność gospodarczą wprawdzie
jako wyodrębniona jednostka organizacyjna, jednakże w zakresie
osobowości i zdolności prawnej nie cechuje się autonomią, lecz czerpie z
podmiotowości macierzystej osoby prawnej, jaką jest gmina, stanowiąc
zarazem jej częstkową emanację”.

Jednostki organizacyjne Lasów Państwowych (np. nadleśnictwa)

Zgodnie z art. 32 ust. 2 pkt 3 ustawy z 28.09.1991 r. o lasach (Dz.U. z 2022 r. poz. 672) nadleśnictwa wchodzi, jako jednostki organizacyjne, w skład Lasów Państwowych.

Uchwała SN 7 sędziów z 14.10.1994 r., III CZP 16/94, LEX nr 4137: „uznanie jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa za podmioty gospodarcze w istocie prowadziłyby do przyznania im zdolności prawnej w zakresie czynności związanych z działalnością gospodarczą. Byłby to powrót do zasady specjalnej zdolności prawnej, od której ustawodawca odstąpił, uchylając art. 36 k.c.”.

Skarb Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe

art. 32 ust. 1 ustawy o lasach Lasy Państwowe jako państwowa jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej reprezentują Skarb Państwa w zakresie zarządzanego mienia.

„konsekwencją takiego uregulowania statusu Lasów Państwowych jest to, że nie mogą one samodzielnie występować w obrocie cywilnoprawnym”. (B. Rakoczy, Ustawa o lasach, Komentarz do art. 32).

„ustawodawca nie przyznał wyraźnie temu „podmiotowi” cech składających się na pojęcie zdolności prawnej” (J. Bieluk [w:] J. Bieluk, K. Leśkiewicz, Ustawa o lasach. Komentarz, Warszawa 2017, komentarz do art. 32).

Błędne wskazanie adresata decyzji – orzecznictwo

Wyrok WSA w Warszawie z 5.09.2006 r., VI SA/Wa 889/06, LEX nr 255747

„w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą firma, pod nazwą której prowadzona jest działalność gospodarcza, nie jest podmiotem praw i obowiązków i dlatego też decyzję należy kierować do osoby fizycznej, podając jej nazwisko i imiona, a następnie nazwę firmy, pod którą działalność jest wykonywana”.

Wyrok WSA w Warszawie z 1.06.2007 r., VI SA/Wa 538/07, LEX nr 355075

„gdyby nazwa firmy wpisana do ewidencji brzmiała: «A.» Jan Iksiński, wówczas wskazanie jako adresata decyzji pełnej nazwy firmy, tj. «A.» Jan Iksiński, świadczyłoby o wadliwości decyzji w stopniu uzasadniającym jej uchylenie, ponieważ decyzja byłaby skierowana do podmiotu nieposiadającego zdolności prawnej”

Błędne wskazanie adresata decyzji

„nawet decyzje dotknięte wadami nieważności korzystają zatem z domniemania mocy obowiązującej, dopóki nie zostaną wyeliminowane z obrotu prawnego. Wyklucza to przyjęcie koncepcji bezwzględnie nieważnych decyzji administracyjnych, chyba że przyjmie się przez pojęcie to traktować decyzje nieistniejące”. M. Jaśkowska [w:] M. Jaśkowska, A. Wróbel, *Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania administracyjnego*, LEX 2014, komentarz do art. 156.

Art. 41 p.g.g., a art. 28 kpa – właściciele nieruchomości poza obszarem górniczym

Art. 41 ust. 2 p.g.g. – utracił moc z dniem 18 maja 2021 r. - Stronami postępowań prowadzonych na podstawie niniejszego działu nie są właściciele (użytkownicy wieczysti) nieruchomości znajdujących się poza granicami projektowanego albo istniejącego obszaru górniczego lub miejscami wykonywania robót geologicznych.

Art. 41 p.g.g., a art. 28 kpa – właściciele nieruchomości poza obszarem górniczym

Wyrok TK z 12.05.2021 r., SK 19/15, OTK-A 2021, nr 25

„Trybunał Konstytucyjny uwzględnił, że w toku postępowania administracyjnego - także w toku postępowania przed sądami administracyjnymi obu instancji - skarżąca wykazywała istnienie interesu prawnego, uzasadniającego uznanie jej za stronę w postępowaniu koncesyjnym. Argumentowała (...), że odkrywkowa eksploatacja złoża granitu z użyciem materiałów wybuchowych - prowadzona przez przedsiębiorcę korzystającego z koncesji - spowoduje bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia skarżącej, jak również dla jej mienia. Zagrożenie to stwarzają: spadające na jej nieruchomość odłamki skalne i wstrząsy sejsmiczne, wywołane robotami strzałowymi w odległości zaledwie kilkudziesięciu metrów od jej domu, zapylenie i hałas, towarzyszące odkrywkowej eksploatacji złoża.”

„(...)określenie wpływu planowanej inwestycji na otoczenie, a także ustalenie warunków dotyczących minimalizowania oddziaływań na nieruchomości sąsiednie następuje na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach inwestycji. Na tym etapie jest miejsce i możliwość zgłaszania ewentualnych żądań przez właścicieli (użytkowników wieczystych) nieruchomości sąsiednich w odniesieniu do planowanego przedsięwzięcia, które może oddziaływać na te nieruchomości. Jak trafnie podnosi Marszałek Sejmu, "nie tylko zbędne, ale i bezpodstawne jest ponowne rozstrzygnięcie tej kwestii na etapie wydawania decyzji zezwalającej na realizację przedsięwzięcia".”

Art. 41 p.g.g., a art. 28 kpa – właściciele nieruchomości poza obszarem górniczym

Wyrok NSA z 26.03.2013 r., II GSK 27/12, LEX nr 1334134.

„Na tym tle w doktrynie wykształcił się pogląd, co do możliwości wywodzenia interesu prawnego z tzw. "prawa refleksowego", które polega na tym, że "prawo podmiotowe wykonywane przez uprawniony podmiot może prowadzić do naruszenia nieobojętnych dla interesów osoby trzeciej norm prawnych, uzasadniających interes tej osoby w udzieleniu ochrony prawnej". Przy wywodzeniu interesu prawnego z tzw. "prawa refleksowego", należy mieć na względzie, że podstawę przyznania uprawnień jednemu podmiotowi, stanowią normy prawa materialnego inne niż te, z których wywodzi się interes osoby trzeciej. Dodać też trzeba, że interes prawny wynikać może nie tylko z przepisów prawa materialnego administracyjnego, ale i cywilnego. W sprawach dotyczących koncesji na wydobywanie kopalin interes prawny w byciu stroną w postępowaniu administracyjnym, w rozumieniu art. 28 k.p.a., z tzw. "prawa refleksowego" bywa też wywodzony z praw właścicielskich. Wymaga to jednak odniesienia się do konkretnych okoliczności konkretnej sprawy i zbadania, jakie ewentualnie prawa właściciela naruszają uprawnienia wynikające z decyzji koncesyjnej (v. wyrok NSA z dnia 28 września 2009 r., sygn. akt II GSK 62/09 i powołane tam orzecznictwo oraz poglądy doktryny).”

Stronami są także „podmioty, które wykażą skutecznie swój interes prawny z innych norm prawa powszechnie obowiązującego (nie wywodząc go jednak z prawa własności)” (G. Dobrowolski, *Postępowanie w sprawach górniczych*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2014/9, s. 55).

Art. 41 p.g.g., a art. 28 kpa – właściciele nieruchomości poza obszarem górnictwem

Wyrok NSA z 27.01.2022 r., II OSK 1466/19, LEX nr 3335724.

„Dopuszczalne są takie zakłócenia, które wynikają z normalnej eksploatacji nieruchomości, na której umiejscowione jest źródło zakłóceń, zgodnie z jej społeczno-gospodarczym przeznaczeniem i jednocześnie nie naruszają normalnej eksploatacji nieruchomości doznającej zakłóceń zgodnie z jej społeczno-gospodarczym przeznaczeniem. Zatem samo podniesienie argumentu, że inwestycja będzie powodowała immisje, nie jest wystarczające do przyznania interesu prawnego.”